

BLOGI

Humanitaaristen kärsimysten lisäksi Ebola-epidemia heikentää talouskasvua

11.11.2014 • BLOGI • MERVİ TOIVANEN

Ebolaan on Länsi-Afrikassa sairastunut maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan noin 13 000 henkeä. Sairastuneiden lukumäärä vastaa lähestulkoon suomalaisen kunnan keskimääräistä asukaslukua.

Mittavan humanitaarisen kriisin lisäksi räjähdysmäisesti levinneellä epidemialla on merkittäviä talousvaikutuksia. Maailmanpankki arvioi Guinean, Sierra Leonen ja Liberian talouskasvun heikkenevän kuluvana vuonna noin 2–3 prosenttiyksikköä.

Kaivosteollisuus ja maatalous ovat jo kärsineet pahoin. Kaivosten sulkeminen ja toiminnan alasajo ovat aiheuttaneet rautamalmin tuotannon supistumisen. Koska rautamalmi on merkittävä vientituote, maiden vienti on vähentynyt huomattavasti. Samalla kaivostoiminnan laajentamiseksi suunniteltuja investointeja on lykätty, mikä vaikuttaa negatiivisesti talouden kasvupotentiaaliin.

Epidemia on ollut pahin maatalousvaltaisilla alueilla, ja monet pellot ovat jääneet viljelemättä. Tärkeiden vientituotteiden (muun muassa palmuöljyn, kumin raaka-aineen ja kaakaon) ja kotimaisen ruuan (esimerkiksi riisin) tuotanto on vähentynyt. Meneillään oleva kylvökausi on myös jäämässä heikoksi, mikä heikentää ensi vuoden satoa ja nostaa ruuan hintaa. Jo ennestään köyhät maat tulevat entistä riippuvaisemmiksi ulkomaisesta tuonnista ja avusta.

Taudin pelon takia monien tuotteiden ja palveluiden kysyntä on vähentynyt. Ulkomaiset matkailijat ovat peruneet varauksiaan. Turismin raju väheneminen on vaikuttanut negatiivisesti paikalliseen palvelu- ja hotellisektoriin ja kasvattanut työttömyyttä. Epidemian seurauksena entistä enemmän ihmisiä putoaa köyhyysrajan alapuolelle.

Tulojen supistumisen lisäksi kustannukset ovat lisääntyneet. Tavarakuljetusten hoitaminen on matkustusrajoitusten seurauksena vaikeutunut, ja kuljetuskustannukset ovat nousseet. Terveydenhuoltoon tarvitaan lisäresursseja sairaiden hoitoon, tiedottamiseen ja epidemian etenemisen pysäyttämiseen. Tautiin on myös kuollut useita terveydenhuollon ammattilaisia. Terveydenhuollon kohentaminen vie aikaa ja resursseja.

Maailmanpankin mukaan vuoden 2015 talousvaikutukset riippuvat epidemian kestosta. Mikäli epidemia saadaan hallintaan vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen aikana, Guinean, Sierra Leonen ja Liberian bruttokansantuote säilyy positiivisena. Liberian talouskasvun ennakoidaan kuitenkin hidastuvan noin 4 prosenttiyksikköä.

Talousvaikutukset ovat kuitenkin huomattavasti suuremmat, mikäli epidemia saadaan taltutettua vasta vuoden 2015 loppupuoliskolla. Tällöin Sierra Leonen bruttokansantuote-ennuste supistuu noin 9 prosenttiyksikköä, minkä seurauksena maan talouskasvu vuonna 2015 painuu nolnaan. Liberian bruttokansantuote-ennuste heikkenee lähes 12 prosenttiyksikköä, ja talouden arvioidaan supistuvan 5 prosenttia.

Epidemian vaikutukset muiden Afrikan maiden talouteen arvioidaan tällä hetkellä vähäisiksi, sillä Guinean, Sierra Leonen ja Liberian osuus koko maanosan taloudesta on pieni. Osin epidemian takia kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) kuitenkin laskee Saharan eteläpuolisen Afrikan vuoden 2014 talouskasvuennustetta 0,5 prosenttiyksiköllä 5 prosenttiin.

Maailmanpankki-ryhmän arvioiden mukaan epidemiasta aiheutuvat kustannukset Afrikan maille olisivat noin 3 miljardia euroa, jos epidemia saadaan nopeasti hallintaan. Mikäli epidemia jatkuu, kokonaiskustannuksiksi arvioidaan noin 26 miljardia euroa.

Talousvaikutukset syntyvät rajakaupan, kysynnän ja turismin hiipumisen kautta. Negatiiviset vaikutukset ovat kohdistuneet erityisesti mantereen liikenteen solmukohdissa oleviin Ghanaan, Keniaan ja Nigeriaan. Samalla epidemian torjumiseen ja leviämisen estämiseen liittyvät kulut kasvavat. Taudin taltuttamisen arvioidaan maksaneen Senegalissa 0,8 miljoonaa euroa ja Nigeriassa 10 miljoonaa euroa. Lisäksi investointien lykkääminen heikentää Afrikan kasvunäkymiä tulevaisuudessa.

Suorat vaikutukset Eurooppaan ja maailmantalouteen ovat tällä hetkellä jääneet vähäisiksi. Ne ilmenevät lähinnä Afrikan maissa toimivien yritysten tuo-

tannon ja tulosten heikkenemisenä. Lisäksi ensimmäisillä Afrikan ulkopuolisilla tautitapauksilla oli lyhytaikaisia vaikutuksia pörssikursseihin. Kaivosyhtiöiden, lentoyhtiöiden ja matkanjärjestäjien osakkeiden hinnat laskivat, samalla kun biotekniikka- ja lääkeyritysten osakkeet nousivat. Epidemia on myös vaikuttanut negatiivisesti yleiseen markkinatunnelmaan ja osaltaan lisännyt markkinoiden heilahteluja.

KIRJOITTAJA

Mervi Toivanen toimii Suomen Pankin ekonomistina kansainvälisessä yksikössä. Hän on EKPJ:n kansainvälisten suhteiden komitean jäsen.

[Mervi.Toivanen \(at\) bof.fi](mailto:Mervi.Toivanen@bof.fi)